

Viralliset todistukset elintarvikkeiden, rehujen, elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 MÄÄRITELMÄT	4
3 MIKÄ ON ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUS?	5
4 REKISTERÖITYMINEN VIEJÄREKISTERIIN JA MUUT VIEJÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	5
4.1 Viejärekisteri	5
4.2 Muut viejää koskevat vaatimukset	6
5 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	7
6 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT	8
6.1 Missä eläinlääkintötodistus myönnetään ja kuka myöntää todistuksen?	8
6.2 Todistuksen sisältämät tiedot ja vakuutukset	9
6.3 Eläinlääkintötodistuksen myöntäminen	10
6.4 Lastaustarkastukset	10
7 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN TEKNISET ASIAT	11
7.1 Eläinlääkintötodistuksen muoto	11
7.1.1 Yleisiä vaatimuksia	11
7.1.2 Sähköinen todistus (eCert ja TRACES)	11
7.1.3 Turvapaperitodistus	12
7.1.4 Yleistodistus	12
7.1.5 Muut eläinlääkintötodistukset	12
7.2 Eläinlääkintötodistuksen numerointi	13
7.2.1 Sähköinen todistus	13
7.2.2 Turvapaperitodistus	13
7.2.3 Muut todistukset	13
7.3 Pre-export –todistukset Euraasian talousliiton viennissä	13
7.4 Background/ Intra-Community -todistukset	14
7.5 Eläinlääkintötodistuksen liitteet	15
7.6 Viralliset leimat	15
7.7 Sinetit	16
7.8 Korvaava eläinlääkintötodistus	16
7.9 Mitätöity eläinlääkintötodistus	16
8 ELÄINTAUDIT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSISSA	17
8.1 Ehdot	17
8.2 Mitä tehdä kun tauti iskee	17
9 MYÖNNETYT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSET	17
9.1 Todistuksia koskeva kirjanpito	17
9.2 Ilmoitus käytetyistä todistuksista	18
9.3 Myönnettyihin todistuksiin tehtävät muutokset	18
9.4 Ongelmatilanteet	18

9.5 Väärennökset	19
10 MUUT TODISTUKSET	19
10.1 Yleistä	19
10.2 Muita turvapaperitodistuksia	20
10.3 Free sale certificate / Certificate of control / HACCP certificate	20
10.4 Kasvinterveystodistus	20
10.5 Luomutuotteiden vientitodistukset	21
10.6 Alkuperätodistus	21
10.7 Uhanalaisten lajien CITES-vientiluvat ja jälleenvientitodistukset.....	21
11 TODISTUKSISTA PERITTÄVÄT MAKSUT	21
12 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ, RUOKAVIRASTON OHJEET SEKÄ KANSAINVÄLISET OHJEET	22

Viralliset todistukset elintarvikkeiden, rehujen, elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä	
Ruokaviraston ohje	18509/2
Käyttöönotto:	28.2.2019
Esittelijä/Esittelijät:	Mia Berlin
Hyväksyjä:	Jenni Kiilholma
Elintarviketurvallisuus Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus Vientijaosto	

1 JOHDANTO

Tätä ohjetta sovelletaan myönnettäessä virallisia todistuksia EU:n ulkopuolelle kaupallisessa tarkoituksessa vietäville eläville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille (esimerkiksi elintarvikkeet, sukuolut ja alkio, rehut ja sivutuotteet). Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös myönnettäessä virallisia todistuksia vientiin EU:n ulkopuolelle ei-eläinperäisille rehuille ja elintarvikkeille. Ohje on suunnattu vientiyrityksille sekä vientitodistuksia myöntäville viranomaisille.

Ohje korvaa 2.3.2015 käyttöön otetun Eviran ohjeen 18509/1 ”Elävien eläinten, eläimistä saatavien tuotteiden ja kasviperäisten rehujen viennissä käytettävien todistusten myöntäminen”. Ohjeen rakennetta on muutettu selkeämmäksi ja siinä on avattu aiempaa tarkemmin eroja erilaisten vientitodistusten välillä. Ohjetta on täydennetty mm. kuvaamalla todistuksiin liittyviä eläintautiasioita ja ongelmatilanteita, background-todistuksia, allekirjoitus- ja leimanäytteitä, eläinlääkintötodistuksen liitteitä, viennin kohdemaan hyväksymiä laitoksia, sinetteihin ja leimoihin liittyviä vaatimuksia sekä todistuksista perittäviä maksuja.

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

Eläinlääkintötodistuksella vientieräkohtaista todistusta, joka sisältää eläintautiehtoja ja/tai jonka allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi virkaeläinlääkärinä.

Kohdemaalla EU-alueen ulkopuolella sijaitsevaa valtiota, johon tuotteet viedään.

Kohdemaan laitostilalla kohdemaan viranomaisen hallinnoimaa listaa sellaisista laitoksista, joissa valmistettujen tai varastoitujen tuotteiden tuonti on sallittua ko. maahan.

Laitoksella vientituotteen valmistavaa tai varastoivaa laitosta.

Laitoksen valvojalla laitoksen valvonnasta vastaavaa viranomaista (kunta/kuntayhtymä, aluehallintovirasto tai Ruokavirasto).

Viejällä toimijaa, joka vastaa itse vienti-ilmoituksen antamisesta tulliviranomaisille tai toimijaa, joka on valtuuttanut asiamiehen (yleensä huolitsija) antamaan vienti-ilmoituksen tulliviranomaisille. Viejä ei välttämättä osallistu missään vaiheessa vientituotteen valmistukseen tai varastointiin.

Viejärekisterillä Ruokaviraston ylläpitämää rekisteriä, johon ilmoittautuminen on edellytys elävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden viemiselle Suomesta EU:n ulkopuolelle.

Viennillä vientiä Suomesta EU:n ulkopuolisiin maihin.

3 MIKÄ ON ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUS?

Eläinlääkintötodistuksella tarkoitetaan vientieräkohtaista todistusta, joka sisältää eläintautiehtoja ja/tai jonka allekirjoituskohdassa edellytetään myöntäjäksi virkaeläinlääkäriä. Eläinlääkintötodistuksella vakuutetaan kohdemaan viranomaiset siitä, että vientituote on vaatimusten mukainen eikä se levitä eläintauteja tai ole muuten vaaraksi ihmisten tai eläinten terveydelle. Todistuksesta voidaan käyttää muitakin nimityksiä esimerkiksi terveystodistus tai vientitodistus (englanniksi esimerkiksi veterinary certificate, veterinary health certificate, health certificate, export certificate).

Viennissä käytetään EU:n tai Suomen ja kohdemaan viranomaisen sopimaa eläinlääkintötodistusmallia. Jos virallisesti sovittua todistusta ei ole, voi viejä selvittää kohdemaasta, onnistuuko vienti Ruokaviraston laatimalla yleistodistuksella, tai kunnan tai viejän laatimalla todistuksella. Tietoa EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan sopimista eläinlääkintötodistuksista löytyy Ruokaviraston internetsivujen Kontti-palvelusta www.ruokavirasto.fi/vienti/kontti.

Viennin kohdemaat edellyttävät eläinlääkintötodistuksia pääasiassa elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden viennissä. Joskus eläinlääkintötodistus vaaditaan myös ei-eläinperäisten rehujen viennissä.

4 REKISTERÖITYMINEN VIEJÄREKISTERIIN JA MUUT VIEJÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

4.1 Viejärekisteri

Eläviä eläimiä ja eläimistä saatavia tuotteita saa viedä Suomesta EU:n ulkopuolelle vain Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin ilmoittautuneet viejät (eläintautilaki 70 §). Viejärekisteriin ilmoittaudutaan sähköisellä lomakkeella. Ilmoittautuminen on maksutonta. Ilmoittautuminen viejärekisteriin ei tarkoita, että viejä saa vientiluvan tai -hyväksynnän ilmoittamiinsa kohdemiin. Vientihyväksynnästä päättää aina kohdemaan viranomainen. Viejärekisterissä olevat saavat Ruokavirastosta kohdennetusti tietoa esimerkiksi kohdemaiden asettamista vientirajoituksista ja mahdollisten eläintautitapausten vaikutuksista vientiin.

Rekisteröitymisvaatimus koskee viejiä, jotka vievät EU:n ulkopuolelle kaupallisessa tarkoituksessa eläviä eläimiä, sukuoluja ja alkioita, eläimistä saatavia elintarvikkeita tai eläimistä saatavia sivutuotteita tai niitä sisältäviä rehuseoksia (MMM 832/2013, 4 §).

Rekisteröitymistä ei edellytetä (MMM 832/2013, 4 §) silloin, kun:

- Yksityishenkilö kuljettaa tai lähettää lemmikkieläimensä EU:n ulkopuolelle.
- Yksityishenkilö kuljettaa mukanaan tai lähettää vähäisen määrän eläimistä saatuja tuotteita muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen (esim. tuliaiset, eväät).
- Eläimistä saatuja tuotteita kuljetetaan tai lähetetään näytteiksi vähäisiä määriä.

- Eläimet viedään Suomesta pois väliaikaisen maassaolon jälkeen (sirkuseläimet, rekikoirat, eläinnäyttelyihin ja -kilpailuihin tuodut eläimet).
- Eläviä eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita kuljetetaan Suomen alueen kautta toisesta EU-maasta tai EU:n ulkopuolisesta maasta edelleen EU:n ulkopuolelle.

Eläinlääkintötodistusta ei voida allekirjoittaa ennen kuin viejä on rekisteröitynyt tai ennen kuin tiedot ovat ajan tasalla. Jos viejä pyytää eläinlääkintötodistusta esimerkiksi tuotteille tai kohdemaihin, joita se ei ole ilmoittanut viejärekisteriin, todistusta ei voida myöntää, vaan viejän pitää ensin päivittää tietonsa rekisteriin. Tosite rekisteröitymisestä on tulostettavissa rekisteröitymisen lopussa ja virkaeläinlääkärit pyytävät sen nähtäväksi ennen eläinlääkintötodistuksen myöntämistä. Rekisteröitymistiedot ovat voimassa kolme vuotta ilmoituksen jättämisestä. Rekisteröitymispäivä on nähtävissä tositteen ensimmäisen sivun yläreunassa. Lisätietoja viejärekisteristä ja linkki rekisteröitymissivulle: www.ruokavirasto.fi/vienti/viejarekisteri

4.2 Muut viejää koskevat vaatimukset

Vietäessä eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita EU:n ulkopuolelle, viejän tulee noudattaa viennin kohdemaan ja EU-lainsäädännössä annettuja vientituotteisiin ja eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia. Viejä vastaa tuotteita koskevien vientivaatimusten sekä mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä (eläintaulaki 441/2013, 69 §). Viejän on myös noudatettava mahdollisten vientiä koskevien, EU:n tai Suomen ja kohdemaan välisiä sopimuksia (MMM 832/2013, 3 §).

Useat viennin kohdemaat edellyttävät, että laitokset, joissa vientiin lähetettävät tuotteet on valmistettu ja varastoitu, on ilmoitettu tai hyväksytty kohdemaan viranomaisen hallinnoimalle laitoslistalle. Tällaisissa tapauksissa Ruokavirasto suosittelee pyynnöstä viennistä kiinnostuneita laitoksia kohdemaan viranomaisen laitoslistalle edellyttäen että viennistä kiinnostuneet laitokset täyttävät vientivaatimukset. Esimerkiksi lihatuotteita vietäessä kohdemaan viranomaisen edellyttää yleensä, että teurastamo, leikkaamo, jalostuslaitos ja varastointilaitos löytyvät kaikki sen hallinnoimalta laitoslistalta. Viejän on varmistettava, että vientituotteiden kaikki valmistusvaiheet on suoritettu kohdemaan hyväksymissä laitoksissa, ja että laitosten tiedot on eläinlääkintötodistuksella ilmoitettu samassa muodossa kuin ne on kirjattu kohdemaan laitoslistalle. Epäselvissä tapauksissa voi pyytää neuvoa Ruokaviraston vientijaostolta (www.ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot).

EU-alueelta ei voi viedä elintarvikkeita tai rehuja, jotka eivät täytä EU:n lainsäädännön tai viennin kohdemaan vaatimuksia, jollei viennin kohdema ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Vaikka kohdema olisi antanut suostumuksen, on varmistettava, etteivät vientituotteet ole terveydelle vahingollisia tai vaarallisia. Jos kohdemaan suostumuksella viedään EU:n vaatimukset täyttämättömiä elintarvikkeita ja rehuja, on kohdemaan viranomaisille annettava ensin täydelliset tiedot siitä, miksi näitä tuotteita ei voitu saattaa markkinoille EU:n alueella (EY:n yleinen elintarvikeasetus 178/2002).

5 TODISTUKSIA MYÖNTÄVIÄ VIRKAMIEHIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Todistuksia myöntäviä virkamiehiä koskevat hallintolain (434/2003, 28 §) esteellisyysperusteet. Heille ei saa koitua suoraa taloudellista hyötyä eläimistä tai tuotteista, joiden vientiin he myöntävät todistuksen eikä yrityksistä tai laitoksista, joista vietävät eläimet tai tuotteet ovat peräisin. Virkamies ei voi myöntää todistuksia sellaiselle laitokselle, jonka omistaja tai päätösvaltaa käyttävä henkilö on hänen lähisukulaisensa tai hänelle muutoin läheinen henkilö.

Hallintolain 7 §:stä ilmenevän hallinnon palveluperiaatteen mukaisesti lakisääteiset palvelut on järjestettävä tarkoituksenmukaisesti siten, että ne ovat saatavissa kohtuullisessa ajassa. Hallintolain palveluperiaate ei kuitenkaan aseta viranomaiselle ehdotonta, kaikkia tilanteita koskevaa velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen asianmukaiseksi järjestämiseksi, vaan säännös mahdollistaa käytettävissä olevien taloudellisten ja muiden voimavarojen huomioon ottamisen. Tähän pohjautuu Ruokaviraston kanta, jonka mukaan kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää viranhaltijaa myöntämään viennin todistuksia jokaisena yksittäisenä arkipäivänä (esimerkiksi arkipyhän jälkeinen perjantai). Tällöin kunnan tulisi kuitenkin tiedottaa toimijoita mahdollisimman hyvissä ajoin siitä, että todistuksia ei ole tiettyä ajankohtana saatavana.

Jotta yksittäisen virkaeläinlääkärin toimivalta laitoksen valvontaan voidaan osoittaa, tulee kyseisen laitoksen valvonnan olla kunnassa tai valvontayksikössä delegoitu virkaeläinlääkärille esimerkiksi toimenkuvassa. Toimivalta saman laitoksen valvontaan voidaan siirtää myös useammalle kuin yhdelle virkaeläinlääkärille. Virkaeläinlääkärin, jonka toimenkuvaan kuuluu tietyn laitoksen valvonta ja joka tällöin voi myöntää todistuksia laitoksen tuotteille, tulee tuntea laitoksen toiminta, omavalvontasuunnitelma, mahdollinen HACCP jne. Elintarvikelain (23/2006, 32 §) mukaan kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle säädetty tehtävä annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Jos kunnat ovat tehneet keskinäisen sopimuksen valvontatehtävien hoidosta, voi kunnan A viranhaltija myöntää vientiin liittyviä todistuksia kunnassa B. Tällöin kunnan A viranhaltijalla tulee olla todistuksen myöntämiseen riittävä laitospohjainen tietämys ja osaaminen. Sijaistuksia järjestettäessä esimerkiksi loma-aikoina on niin ikään varmistuttava siitä, että vientitodistuksia myöntävällä sijaisella on riittävä laitospohjainen tietämys ja osaaminen.

Ruokavirasto vakuuttaa Kiinan, USA:n ja Euraasian talousliiton (Armenia, Kazakstan, Kirgisia, Valko-Venäjä ja Venäjä) viranomaisille vientilaitosten noudattavan kohdemaiden erityisiä, Suomen ja EU:n lainsäädännön ylittäviä vaatimuksia. Ruokavirasto varmistaa osaltaan vaatimusten täyttymisen vientilaitoksiin kohdistuvalla vientivalvontajärjestelmällä. Vaatimus kuuluu vientivalvontajärjestelmään koskee pääsääntöisesti eläinperäisiä tuotteita valmistavia ja varastoivia laitoksia. Viennin kohdemaiden viranomaisten kanssa on myös sovittu vientilaitoksia valvovien viranomaisten säännöllisestä kouluttamisesta ja laitosten tarkastuksista. Tästä johtuen, jotta valvontayksiköstä voidaan myöntää eläinlääkintötodistuksia Kiinan, USA:n ja Euraasian talousliiton vientiin, on

valvontayksiköstä osallistuttava Ruokaviraston järjestämään vientikoulutukseen. Niiden virkaeläinlääkärien, jotka myöntävät eläinlääkintötodistuksia vientiin Euraasian talousliiton alueelle, tulee lisäksi suorittaa hyväksytysti Euraasian talousliiton vientitentti.

Ennen eläinlääkintötodistuksen myöntämistä virkaeläinlääkäriin tulee varmistaa, että viejiä on rekisteröitynyt Ruokaviraston viejärekisteriin ja kuuluu tarvittaessa vientivalvontajärjestelmään. Varmistaminen tapahtuu pyytämällä viejältä tosiete viejärekisteriin ilmoittautumisesta ja tarkistamalla, että sen tiedot vastaavat eläinlääkintötodistuksen tietoja (viejän nimi, kohdema, tuoteryhmä jne.). Viennissä vaadittava eläinlääkintötodistus voidaan myöntää vain rekisteröityneille viejille (ks. luku 4).

Eläinlääkintötodistuksen allekirjoituskohdassa edellytetään todistuksen myöntäjäksi virkaeläinlääkäriä (esimerkiksi signature of the official veterinarian). Eläintautilain (441/2013, 71 §, 84 § ja 85§) mukaan eläinlääkintötodistuksia voivat myöntää ainoastaan kunnaneläinlääkärit (ml. kaupungineläinlääkärit), Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit ja poroteurastamoissa aluehallintoviraston läänineläinlääkärit. Joissain lemmikkieläinten eläinlääkintötodistuksissa edellytetään allekirjoittajan olevan ”virallinen valtion eläinlääkäri”, Official Government Veterinarian. Kunnaneläinlääkäriellä on oikeus allekirjoittaa tällainen todistus, koska Suomessa vain kunnaneläinlääkäreillä on oikeus myöntää eläinlääkintötodistuksia elävien eläinten viennissä (eläintautilaki 441/2013, 71 §).

Joissakin elävien eläinten eläinlääkintötodistuksissa edellytetään kahden eläinlääkäriin allekirjoitusta. Kohdan Sanitary Veterinarian tai Attending Flock Veterinarian voi allekirjoittaa viejäryityksessä työskentelevä eläinlääkäri ja kohdan Official Veterinarian voi allekirjoittaa kunnaneläinlääkäri.

Todistuksen vahvistamisen (endorsement of an official veterinarian) voi tehdä myös aluehallintoviraston virkaeläinlääkäri tai kunnan virkaeläinlääkäri yksityisen eläinlääkäriin täyttämälle todistukselle esimerkiksi Japanin lemmikkieläintodistuksessa.

6 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

6.1 Missä eläinlääkintötodistus myönnetään ja kuka myöntää todistuksen?

Eläinlääkintötodistus myönnetään vientituotteiden lastauspaikassa. Lastauspaikka voi olla esimerkiksi pakkasvarasto, jossa elintarvikkeet lastataan konttiin ja kontti sinetöidään. Todistuksen myöntää lastauslaitosta valvova virkaeläinlääkäri. Jos vientituotteet lähtevät lentorahtina, voidaan eläinlääkintötodistus myöntää laitoksessa, josta tuotteet lähetetään lentoasemalle.

Jos Suomessa valmistetut tuotteet kuljetetaan ensin toiseen EU:n jäsenvaltioon ja lastataan vasta siellä vietäväksi EU:n ulkopuolelle, myönnetään todistus kyseisessä jäsenvaltiossa. Jos taas tuotteet vain matkaavat toisen jäsenmaan kautta viennin kohdemaahan ilman, että konttia avataan ja tuotteita uudelleen lastataan, myönnetään eläinlääkintötodistus viennin kohdemaahan Suomessa.

Vietäessä eläviä eläimiä tai sukusoluja eläinlääkintötodistuksen myöntää se kunta, kuntayhtymä tai valvontayksikkö, jonka alueella eläinten pitopaikka tai keinosiemennysasema sijaitsee. Lemmikkieläinten pitäjä pyytää todistuksen asuinkuntansa kunnaneläinlääkäriltä.

6.2 Todistuksen sisältämät tiedot ja vakuutukset

Viennissä noudatetaan EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan välistä sopimusta, jos sellainen on tehty (MMM 832/2013, 3 §). Eläinlääkintötodistukseen merkitään kohdemaan asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten edellyttämät tiedot (MMM 832/2013, 6 §). Viranomaisen antamaan todistukseen sisällytetään vain viranomaisen vaatimat asiat, eikä esimerkiksi kaupallisia tietoja. Muut vakuutukset ja tiedot tuotteen valmistaja voi antaa omissa nimissään erillisellä dokumentilla.

Niissä tapauksissa, joissa kohdema edellyttää vientituotteita valmistavien ja varastoivien laitosten hyväksymistä laitostilalleen, tulee laitosten tietojen olla kirjattuna eläinlääkintötodistukselle samassa muodossa kuin ne on kirjattu kohdemaan hallinnoimaan laitostilalleen. Muissa tapauksissa laitosten tiedot tulee olla kirjattu samalla tavoin kuin ne on esitetty kansallisessa laitostilaluettelossa

([www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/toiminnan-](http://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/toiminnan-aloittaminen/elintarvikehuoneistot/hyvakasytyt-elintarvikehuoneistot)

[aloittaminen/elintarvikehuoneistot/hyvakasytyt-elintarvikehuoneistot](http://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/toiminnan-aloittaminen/elintarvikehuoneistot/hyvakasytyt-elintarvikehuoneistot)). Esimerkiksi laitostilannus ilmoitetaan virallisessa muodossa ilman FI ja EY-kirjaimia. Epäselvissä tapauksissa voi pyytää neuvoa Ruokaviraston vientijaostolta

(www.ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot). Todistuksia myöntävät virkaeläinlääkärit voivat tarkastaa kohdemaille ilmoitettujen laitosten tiedot Ruokaviraston Pikantti-ekstranetistä.

Virkaeläinlääkäri ei saa myöntää eläinlääkintötodistusta ennen kuin kaikki kyseistä vientierää koskevat todistuksen kohdat on täytetty (MMM 832/2013, 8 §).

Eläinlääkintötodistuksia myöntävän virkaeläinlääkärin tulee aina varmistua kaikkien todistuksessa olevien ehtojen täyttymisestä ennen todistuksen myöntämistä.

Todistuksen myöntäjän tiedossa on oltava, mitä tutkimuksia ja tarkastuksia todistuksen myöntäminen edellyttää. Eläinlääkintötodistus saa sisältää vain sellaisia tietoja, jotka ovat todistuksen myöntävän virkaeläinlääkärin käytettävissä tai jotka tämä voi itse tarkistaa. Viejän tulee osoittaa todistuksessa annettujen tietojen paikkansa pitävyys todistuksen myöntäjälle. Esimerkiksi jos todistuksessa vakuutetaan, että tuote ei sisällä jäämiä kasvinsuojeluaineista, eläinlääkkeistä tai hormoneista, tulee viejällä olla esittää akkreditoitun laboratorion myöntämät tutkimustodistukset, joilla annetut tiedot voi todistaa oikeiksi.

Eläinlääkintötodistuksen tiedot voivat kuitenkin perustua myös:

1. muuhun luotettavaan todistukseen tai asiakirjaan edellyttäen, että mainittu todistus tai asiakirja on todistuksen myöntäjän hallussa todistusta myönnettäessä;
2. tietoihin, jotka on varmentanut muu viranomainen; tai

3. eläintautilain nojalla toteutettavasta eläintautien seurannasta, omavalvontaohjelmasta tai eläintautilaissa säädetyistä terveysvalvonnasta saatuihin tietoihin (MMM 832/2013 6 §).

Viennissä on täytettävä myös mahdolliset vientiä koskevat, EU:n lainsäädännössä asetetut eläintautien vastustamiseen liittyvät vaatimukset (eläintautilaki 441/2013, 69 §). Viejän on huolehdittava siitä, että eläimet ja eläimistä saadut tuotteet tutkitaan ja tarkastetaan kohdemaan vaatimusten, mahdollisten kauttakuljetusta koskevien vaatimusten sekä mahdollisten vientiä koskevien, valtioiden välisten sopimusten määräysten mukaisesti (MMM 832/2013, 5 §).

6.3 Eläinlääkintötodistuksen myöntäminen

Eläinlääkintötodistus toimitetaan virkaeläinlääkärille myönnettäväksi vasta, kun kaikki vaadittavat tiedot ovat täytetty oikein. Muussa tapauksessa virkaeläinlääkäri palauttaa todistuksen viejälle muokattavaksi tai jo myönnetty todistus korvataan uudella todistuksella. Viranomaisen myöntämän todistuksen on oltava allekirjoitushetkellä täydellisesti täytetty (MMM 832/2013, 8 §) eikä sitä voi allekirjoittaa tai päivätä jälkikäteen. Todistukselle ei saa jättää tyhjiä kohtia, jotta niihin ei voida jälkikäteen lisätä tietoja. Jos tyhjiä kohtia jää todistukselle sen vuoksi, että ne eivät sovellu kyseiseen vientierään, vedetään tällaisiin kenttiin viiva tai lisätään muu merkintä siitä, että tieto ei sovellu kyseiseen vientierään. Euraasian talousliiton todistusten ollessa kyseessä eläinlääkäri lisäksi leimaa ja allekirjoittaa tällaisen kohdan todistuksella.

Eläinlääkintötodistus on myönnettävä ennen kuin vientierä, jota se koskee, poistuu eläinlääkintötodistuksen myöntävän virkaeläinlääkärin valvonta-alueelta.

Eläinlääkintötodistus luovutetaan viejälle liitettäväksi vientierän mukaan (MMM 832/2013, 8 §). Eläinlääkintötodistus on suositeltavaa myöntää lastauspäivänä, sillä vaadittavien tietojen on oltava kirjattuna todistukselle, kun se myönnetään. Jos kuitenkin lastaus tapahtuu esimerkiksi arkipyhänä, voidaan eläinlääkintötodistus poikkeuksellisesti myöntää jo edellisenä arkipäivänä edellyttäen, että kaikki tiedot on jo tällöin kirjattu todistukselle.

Eläinlääkintötodistuksen myöntäjän on varmistettava, että todistuksen ja vietävän erän välillä on yhteys (882/2004, 30 art. 2 alakohta). Tämä voi perustua joko vientierään kohdistuvaan tarkastukseen (lastaustarkastus) tai vientilaitokseen kohdistettuun säännölliseen viranomaisvalvontaan.

6.4 Lastaustarkastukset

Lastaustarkastus aloitetaan erän ollessa vielä varastossa. Tarkastuksessa varmistetaan, että tuote ja pakattujen tuotteiden osalta pakkausmerkinnät vastaavat todistukseen ja mahdolliseen todistuksen liitteeseen merkittyjä tietoja: erityisesti tuotteen nimi, määrä, eränumero, päiväykset sekä mahdollisen kontin numero. Lastaus seurataan alusta loppuun, jotta voidaan varmistua, että lastatuksi päätyvät juuri lastattavaksi aiotut tuotteet. Lopuksi valvotaan kuorman sinetöintiä ja varmistetaan, että kuorman sinettien numerot ovat samat kuin todistuksessa.

Suomesta saa viedä vain eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Eläinten ja tuotteiden tulee olla siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa (eläintautilaki, 69 §).

Virkaeläinlääkärin ei ole välttämätöntä valvoa jokaista lastausta, mutta kuitenkin vähintään 10 % lastauksista. Jos valvottava laitos on varastolaitos ja vietäviä tuotteita valmistavia laitoksia on useampia, virkaeläinlääkäri jakaa lähtevien kuormien fyysiset tarkastukset niin, että 10 % täyttyy kaikkien valmistavien laitosten tuotteiden osalta. Jos samaan kuormaan lastataan useamman kuin yhden laitoksen valmistamia tuotteita, lastaustarkastus luetaan tehdyksi kaikkien laitosten osalta.

Eläviä eläimiä vietäessä eläinlääkintötodistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tarkastaa jokaisen vientierän.

Viejän on sovittava vientitarkastuksen suorittamispaikasta ja -ajankohdasta vientitarkastuksen suorittavan valvontaviranomaisen kanssa (MMMä 832/2013, 5 §).

Viejän tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle etukäteen jokaisen vientilastauksen paikka, päivämäärä ja kellonaika, jolloin lastaus alkaa, jotta virkaeläinlääkärillä on mahdollisuus tarkastaa mikä tahansa lastaus. Lastaustarkastus tehdään kuitenkin aina kun viejänä on yritys, jolle ei ole aiemmin myönnetty eläinlääkintötodistusta tai viejänä on yritys, jolla ei ole säännöllistä vientitoimintaa tai kun vienti kohdistuu maahan, johon kyseinen viejä ei aiemmin ole vienyt.

7 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN TEKNISET ASIAT

7.1 Eläinlääkintötodistuksen muoto

7.1.1 Yleisiä vaatimuksia

Tietoa EU:n tai Suomen ja viennin kohdemaan välillä sovitusta, viennissä käytettävistä eläinlääkintötodistuksista löytyy Ruokaviraston internetsivujen Kontti-palvelusta www.ruokavirasto.fi/vienti/kontti. Sieltä voi tarkastaa, onko viennissä sovittu käytettävän sähköisessä todistusjärjestelmässä myönnettävää todistusta, turvapaperille tulostettua todistus pohjaa tai muuta vakiomallista todistus pohjaa vai voiko viejä itse ehdottaa kohdemaalle todistusmallia.

Todistus on laadittava kohdemaan edellyttämällä kielellä sekä tarvittaessa muulla kielellä, jota todistuksen allekirjoittaja ymmärtää. Todistus on osoitettava yhdelle vastaanottajalle. (MMMä 832/2013, 6 §)

Eläinlääkintötodistuksen on koostuttava (MMMä 832/2013, 7 §):

- yhdestä paperiarkista;
- kahdesta tai useammasta sivusta, jotka ovat osa yhtenäistä ja jakamatonta nidettä; tai
- kahdesta tai useammasta sivusta, jotka on numeroitu ja joista jokaiselta käy myös ilmi sivujen kokonaismäärä.

7.1.2 Sähköinen todistus (eCert ja TRACES)

Viennin eläinlääkintötodistus on laadittava ja myönnettävä sähköisessä todistusjärjestelmässä (eCert tai TRACES), jos näin on sovittu viennin kohdemaan kanssa. TRACES-järjestelmässä myönnettävistä todistuksista on sovittu EU:n ja

viennin kohdemaan välillä, eCert-järjestelmän todistukset taas on sovittu Suomen ja viennin kohdemaan välillä.

TRACES- ja eCert-järjestelmien käytöstä sekä todistusten laatimisesta ja myöntämisestä näissä järjestelmissä ohjeistetaan tarkemmin erillisissä ohjeissa.

7.1.3 Turvapaperitodistus

Ruokavirasto laatii turvapaperille painettuja vientitodistus pohjia viennin kohdemaan ehtojen pohjalta. Turvapaperin käytöllä pyritään ehkäisemään todistusten väärinkäyttöä ja väärennöksiä paperin turvatekijöiden avulla (vesileima ja yksilöllinen numerointi, josta pidetään kirjaa). Todistuksia myöntävät viranomaiset tilaavat tarvitsemansa määrän turvapaperille painettuja todistus pohjia riittävän ajoissa ennen vientiä Pikantti-ekstranetistä löytyvällä tilauslomakkeella. Ruokavirasto toimittaa turvapaperille painettuja eläinlääkintö todistus pohjia ainoastaan virkaeläinlääkäreille, joilla on eläintautilain (441/2013) mukaan oikeus myöntää eläinlääkintö todistuksia ja Euraasian talousliiton todistusten osalta vain niille virkaeläinlääkäreille, jotka ovat lisäksi suorittaneet hyväksytysti Euraasian talousliiton vientitentin Pikantti-ekstranetissä. Turvapaperille painettuja eläinlääkintö todistus pohjia tulee säilyttää lukitussa kaapissa/tilassa, ja virkaeläinlääkäri raportoi niiden käytöstä kuukausittain Ruokavirastolle. Viejä täyttää tiedot turvapaperille tulostettuihin todistus pohjiin esimerkiksi tulostamalla ne tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmasta. Poikkeustapauksissa (mutta tätä ei suositella) viejä voi kirjoittaa tiedot todistukselle myös käsin. Tekstin tulee olla pysyvää (ei muutettavissa), selkeää, luettavissa ja ymmärrettävissä.

7.1.4 Yleistodistus

Ruokavirasto on laatinut yleistodistuksia vientituotteille (mm. kala-, liha- ja maitotuotteille). Yleistodistukset ovat ladattavissa Ruokaviraston internetsivuilta (www.ruokavirasto.fi/vienti/elainlaakintotodistus). Ne täytetään sähköisesti ja tulostetaan tavalliselle A4-paperille, jonka virkaeläinlääkäri leimaa ja allekirjoittaa. Viejä voi selvittää kohdemaasta, onnistuuko vienti yleistodistuksella niissä tapauksissa, joissa EU tai Suomi ei ole sopinut viennissä käytettävästä eläinlääkintö todistus mallista. Viejä raportoi yleistodistusten käytöstä kuukausittain Ruokavirastolle (kts. kohta 9.2).

7.1.5 Muut eläinlääkintö todistukset

Kaikkia Ruokaviraston internetsivuilla olevia todistuksia ei ole siirretty turvapaperille. Näissä tapauksissa todistus pohjaa voi tiedustella vientijaostolta (www.ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot).

Jos virallisesti sovittua todistusta ei ole, voi viennissä käyttää Ruokaviraston laatimaa yleistodistusta tai kunnan tai viejän laatimaa todistus pohjaa. Viejä voi myös halutessaan tilata todistus pohjan laadintatyön Ruokavirastolta. Näissä tapauksissa on viejän velvollisuus selvittää viennin kohdemaasta, onnistuuko vienti kyseisellä todistuksella.

7.2 Eläinlääkintötodistuksen numerointi

7.2.1 Sähköinen todistus

Sähköisille todistuksille muodostuu numero automaattisesti todistusta luotaessa. Todistusnumero tulostuu jokaiselle sivulle. Jos viennin kohdemaan kanssa on niin erikseen sovittu, tulostetaan sähköinen todistus yksilöllisesti merkitylle turvapapereille. Tällöin todistustulosteella näkyy sekä järjestelmän muodostama numero että turvapaperin yksilöivä numero.

7.2.2 Turvapaperitodistus

Turvapaperille painettuihin todistuksiin on painettu todistusnumero valmiiksi oikeaan yläkulmaan. Tämä numero toimii samalla sekä todistusnumerona että turvapaperin yksilöivänä numerona, jonka avulla turvapaperi on jäljitettävissä. Jos todistus koostuu useammasta kuin yhdestä arkista, viejä kirjaa todistuksen ensimmäiselle sivulle painetun numeron jokaiselle lisäsivulle todistusnumerolle varattuun kohtaan. Samoin jos arkin kääntöpuolella on paikka todistusnumerolle, sama numero kirjataan myös siihen.

7.2.3 Muut todistukset

Todistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri tai viejä numeroi yleistodistuksen, muun sähköisesti täytettävän todistuksen tai viejän tai kunnan laatiman todistuksen yksilöllisellä viitenumerolla (MMM 832/2013, 7 §). Jos todistus koostuu useammasta sivusta, kirjataan todistusnumero jokaiselle sivulle. Todistuksen numero muodostetaan alla kuvatulla tavalla, jolloin samaa numeroa käytetään vain kerran. Todistuksen numeroksi (Certificate number) laitetaan XX/YYYY/OOOO, jossa XX = valvontaviranomaisen / valvonta-alueen nimi, sen lyhenne tai numero tai laitoksen hyväksymisnumero (ilman EY/FIN-kirjaimia)
YYYY = todistuksen myöntämisvuosi
OOOO = todistuksen valvontayksikkökohtainen tai laitospaikoittainen juokseva numero siten, että kahdelle todistukselle ei voi koskaan tulla samaa numeroa.

7.3 Pre-export –todistukset Euraasian talousliiton viennissä

Pre-export –todistus on eläinlääkintötodistus, jolla todistetaan kahden EU-maan sisäisessä kaupassa, että eläimistä saatava valmis tuote tai raaka-aine täyttää Euraasian talousliiton vaatimukset. Pre-export –todistusta ei käytetä, kun raaka-aineita vastaanotetaan Suomessa sijaitsevasta laitoksesta. Kun Suomessa toimiva laitos vastaanottaa tuotetta tai raaka-ainetta toisesta jäsenvaltiosta vietäväksi edelleen Euraasian talousliiton alueelle, tulee suomalaisen laitoksen pyytää erän mukana pre-export -todistus. Pre-export -todistuksen myöntää toisessa jäsenmaassa toimivaa alkuperälaitosta valvova virkaeläinlääkäri. Jos taas Suomessa toimiva laitos vastaanottaa tuotetta tai raaka-ainetta EU:n ulkopuolisesta laitoksesta, esimerkiksi Uudesta-Seelannista, niin Suomen laitoksen tulee pyytää raaka-aineelle eläinlääkintötodistus Uuden-Seelannin laitoksesta. Todistuksessa on oltava vastaavat vakuutukset kuin vastaavassa Suomesta myönnettävässä Euraasian talousliiton-viennin eläinlääkintötodistuksessa, jolla osoitetaan tuotteen tai raaka-aineen

täyttävän Euraasian talousliiton ja Venäjän vaatimukset. Todistuksen myöntää kyseistä Uuden-Seelannin laitosta valvova virkaeläinlääkäri. Niin ikään toisesta jäsenvaltiosta voidaan pyytää suomalaista eläinlääkäriä myöntämään pre-export -todistus tuotteelle tai raaka-aineelle, joka viedään edelleen Euraasian talousliiton alueelle. Pre-export-todistukset on sovittu EU:n ja Euraasian talousliiton/Venäjän välillä. Todistusmallit löytyvät Ruokaviraston internetsivuilta www.ruokavirasto.fi/vienti/euraaasia.

7.4 Background/ Intra-Community -todistukset

Edellisessä kappaleessa kuvattujen pre-export-todistusten tapaan voidaan joissakin poikkeustapauksissa edellyttää todistuksia kahden EU-maan sisäisessä kaupassa silloin, kun tuote aiotaan tämän jälkeen viedä edelleen EU:n ulkopuolelle. Tällaisesta todistuksesta käytetään mm. nimityksiä background-todistus, intra-community –todistus tai pre-export –todistus. Tässä ohjeessa käytetään nimitystä background-todistus, jotta määritelmä ei sekaannu Euraasian talousliiton viennissä käytettävän pre-export-todistuksen kanssa.

Background-todistus on eräänlainen vapaamuotoinen vakuutus, jolla annetaan eläinlääkintötodistuksen myöntävälle virkaeläinlääkärille tarvittavaa lisätietoa toisen jäsenvaltion alueella valmistetusta tuotteesta. Background-todistuksen tarve riippuu EU-alueelta kohdemaahan suuntautuvassa viennissä käytettävän eläinlääkintötodistuksen sisällöstä. Periaate on se, että background-todistus tarvitaan, jos viennissä käytettävä eläinlääkintötodistus sisältää vakuutuksia, jotka ylittävät EU-lainsäädännön vaatimukset. Background-todistuksella vakuutetaan niiden vakuutusten täytyminen, jotka ylittävät EU-lainsäädännön.

Viejä huolehtii siitä, että toisessa jäsenmaassa sijaitseva, vientituotteen valmistava laitos pyytää laitoksen valvojalta background-todistuksen. Viejän vastuulla on myös koostaa background-todistuksella vakuutettavat asiat todistukselle EU:n ulkopuolelle suuntautuvassa viennissä käytettävän eläinlääkintötodistuksen vakuutusten pohjalta. Varsinaisen eläinlääkintötodistuksen vientiin myöntää vientimaassa lähettävää laitosta valvova virkaeläinlääkäri.

Esimerkki: Ruotsissa tuotettua lihaa halutaan lähettää Suomesta Hongkongiin ja Suomen ja Hongkongin välillä sovitussa, viennissä käytettävässä eläinlääkintötodistuksessa vakuutetaan, että liha on peräisin tuotantoeläimistä, jotka tulevat tiloilta, joilla ei ole todettu salmonellaa viimeisen vuoden aikana. Tällaisessa tapauksessa suomalainen viejä pyytää ruotsalaisen tuotteet valmistavan laitoksen kautta laitoksen valvojaa kirjoittamaan tuotteelle background-todistuksen. Todistuksella valmistavan laitoksen valvoja vakuuttaa ko. eläintautivaatimuksen täyttyvän. Kun tuote lähetetään Suomesta Hongkongiin, voi lähettävää laitosta valvova virkaeläinlääkäri myöntää erälle Hongkongin viennissä käytettävän eläinlääkintötodistuksen ruotsalaisen virkaeläinlääkärin myöntämän background-todistuksen perusteella.

7.5 Eläinlääkintötodistuksen liitteet

Eläinlääkintötodistuksiin voi kuulua liitteitä, joita käytetään jokaisen vientierän mukana tai tarvittaessa. Liitteitä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun kaikki vientierää koskevat tiedot eivät mahdu todistukselle tai eläintautitilanne muuttuu ja viennin kohdemaata edellyttää lisäliitettä todistukselle tästä johtuen. Joidenkin kohdemaiden kanssa on sovittu tietynmallisen liitteen käyttämisestä tarvittaessa. Liitettä käytettäessä on varmistuttava siitä, että todistuksen ja liitteen välillä on selkeä yhteys eikä niitä voi käyttää erikseen ilman, että toisen puuttuminen huomataan. Tästä johtuen todistukselle merkitään, että osa tiedoista on kirjattu liitteelle sekä liitteen numero. Liitteessä on puolestaan viitattava todistukseen, johon se liittyy.

Niissä tapauksissa, joissa kaikkia tietoja ei mahdu kirjoittamaan eläinlääkintötodistukselle, eikä kohdemaan kanssa ole sovittu virallisen liitteen käytöstä, voidaan joko jakaa vientierän tiedot useammalle eläinlääkintötodistukselle tai käyttää epävirallista liitettä. Viejän on tällöin varmistettava kohdemaasta, että kohdemaata hyväksyy tietojen antamisen epävirallisella liitteellä. Eläinlääkäri allekirjoittaa ja leimaa aina sekä varsinaisen eläinlääkintötodistuksen että siihen kuuluvan liitteen.

7.6 Viralliset leimat

Todistuksen allekirjoittamisen yhteydessä todistus leimataan allekirjoittavan virkaeläinlääkäriänsä asemaa osoittavalla virallisella leimalla (kunnaneläinlääkäriänsä tai tarkastuseläinlääkäriänsä ns. leijonaleima). Allekirjoituksen ja leiman värin on poikettava todistuksen painoväristä. Virkaeläinlääkäri voi halutessaan leimata virallisen leiman viereen myös oman leimansa (leima, joka sisältää esimerkiksi eläinlääkäriänsä nimen ja tunnusnumeron). Todistusta ei leimata yrityksen (esimerkiksi viejä, tuotteen valmistaja tai varasto) leimalla.

Tavallisesti leimataan ainoastaan todistuksen allekirjoitussivu (todistuksen viimeinen sivu) sekä mahdolliset liitesivut. Leima tulee allekirjoituksen viereen (kohtaan "Official Stamp"). Tarvittaessa (kohdemaan viranomaisen vaatimuksesta) todistuksen myöntävä virkaeläinlääkäri voi myös leimata todistuksen jokaisen sivun. TRACES-järjestelmästä tulostettujen todistusten osalta valvoja allekirjoittaa ja leimaa todistuksen ne kieliversiot, joiden kieltä hän ymmärtää ja leimaa kaikki kieliversiot. Euraasian talousliiton vientiin myönnettyissä todistuksissa leimataan ja allekirjoitetaan myös todistuksella yliviivatut kohdat. Käytettäessä todistuksessa liitesivua, voidaan lisäksi todistuksen ja liitesivun yläkulma taittaa ja leimata leijonaleimalla taitoskohta, jolloin liitettä ei käytännössä voi vaihtaa ilman että sitä huomaa.

Jotkin kohdemaat (esimerkiksi Kiina ja Turkki) edellyttävät, että todistuksia myöntävien valvontayksiköiden leimanäytteet ja joissain tapauksissa myös todistuksia myöntävien yksittäisten virkaeläinlääkäriänsä allekirjoitusnäytteet on toimitettava etukäteen kohdemaan viranomaiselle. Näissä tapauksissa todistuksia voivat myöntää ainoastaan ne valvontayksiköt tai virkaeläinlääkärit, joiden leima- ja/tai allekirjoitusnäytteet on toimitettu viennin kohdemaan viranomaiselle.

Ruokavirasto kerää leima- ja allekirjoitusnäytteet ja toimittaa ne edelleen kohdemaan viranomaiselle.

7.7 Sinetit

Useimmissa eläinlääkintötodistuksissa on kenttä sinetin numeroja varten. Kuorman sinetöinti tehdään lastauksen yhteydessä ja sinetöinti valvotaan osana lastaustarkastusta. Tässä yhteydessä varmistetaan, että kuorman sinettien numerot ovat samat kuin todistuksessa. Sinetöinti tehdään, kun kaikki tuotteet on lastattu kuormatilaan. Jos tuotteita tulee useammalla eri valvonta-alueella sijaitsevista valmistuslaitoksista, kerätään ne yhteen lastauspaikkaan ja todistuksen myöntää lastauspaikkaa valvova virkaeläinlääkäri.

Vientierän sinetöinti on aina suositeltavaa ja usein viennin kohdemaata tätä myös edellyttää. Käytettävän sinetin tulee aina olla sellainen, että se rikkoutuu, kun kontti avataan. Näin voidaan varmistua siitä, että sinetöity vientierä säilyy koskemattomana kuljetuksen ajan. Pulttisinettien sijaan on mahdollista käyttää sinetöintiin esimerkiksi tarrasinettejä, joissa on niin ikään yksilöllinen tunnistenumero, jos esimerkiksi pienempää erää ei saada sinetöityä pulttisinetillä.

7.8 Korvaava eläinlääkintötodistus

Viranomaisen valvonnasta jo poistuneelle vientierälle voidaan myöntää uusi eläinlääkintötodistus, joka korvaa alkuperäisen todistuksen, jos alkuperäinen todistus on kadonnut, tuhoutunut tai sisältää virheitä taikka jos siihen merkityt vientierää koskevat tiedot eivät enää pidä paikkaansa. Alkuperäisen eläinlääkintötodistuksen myöntänyt valvontaviranomainen mitätöi alkuperäisen todistuksen ja myöntää korvaavan todistuksen. Korvaavaan eläinlääkintötodistukseen on merkittävä, että kyseessä on alkuperäisen todistuksen korvaava todistus sekä alkuperäisen todistuksen viitenumero ja myöntämispäivä. Alkuperäinen eläinlääkintötodistus on palautettava sen myöntäneelle valvontaviranomaiselle jos mahdollista (MMM 832/2013, 8 §).

7.9 Mitätöity eläinlääkintötodistus

Eläinlääkintötodistuksen myöntänyt viranomainen mitätöi vientierälle jo myönnetyn eläinlääkintötodistuksen, jos myönnetty todistus sisältää virheitä, siinä ilmoitetut tiedot eivät enää pidä paikkaansa tai todistus on kadonnut tai tuhoutunut. Jos todistus saadaan palautettua sen myöntäneelle virkaeläinlääkärille, mitätöi tämä todistuksen esimerkiksi vetämällä ruksit todistuksen joka sivulle ja kirjoittamalla todistukselle mitätöinnin syyn ja ajankohdan. Mitätöinti tehdään mahdollisimman pian ja siitä ilmoitetaan aina viejälle kirjallisesti (esimerkiksi sähköpostilla, josta selviää ainakin alkuperäisen todistuksen numero ja syy todistuksen mitätöinnille). Jos todistus on myönnetty sähköisessä järjestelmässä, pitää todistuksen mitätöinti niin ikään tehdä ko. järjestelmässä.

8 ELÄINTAUDIT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSISSA

8.1 Ehdot

Eläinlääkintötodistuksissa on tyyppillisesti ”Attestation”-otsikolla varustettu eläintautivakuutuksia sisältävä osio. Osiossa vakuutetaan esimerkiksi että koko Suomi, tietty alue tai tilat, joilta tuotantoeläimet ovat peräisin, ovat vapaita tietyistä eläintaudeista. Jotta eläinlääkäri voisi allekirjoittaa eläintautiehtoja sisältävän eläinlääkintötodistuksen, hänen täytyy aktiivisesti seurata Suomen ja alueensa eläintautitilannetta. Kansalliset ja EU:n asettamat eläintautien rajoitusalueet ja vientitodistuksissa esiintyvien tai viennin kohdemaan kanssa muuten sovittujen eläintautivaatimusten täytyminen on huomioitava viennissä.

Todistuksen sisältämien eläintautivakuutusten täytyminen on varmistettava erityisen huolellisesti eläintautitilanteen muuttuessa. Tietoja Suomen eläintautitilanteesta eläinlääkäri voi hakea mm. Ruokaviraston internetsivuilta, josta löytyy myös vuosittain julkaistava Eläintaudit Suomessa –raportti. Ruokavirasto tiedottaa uusista vakavista eläintautitapauksista, joten eläinlääkärin tulee seurata myös Ruokaviraston käyttämiä tiedotuskanavia. Ruokaviraston vientijaosto tiedottaa eläintautipurkausten vientivaikutuksista verkkosivuillaan (www.ruokavirasto.fi/vienti/rajoitukset) sekä Pikantti-ekstranetissä.

Viejän tai kunnan laatiessa itse todistusmallia kohdemaahan, kannattaa todistukselle sisällytettävien eläintautivakuutusten muotoiluun kiinnittää erityistä huomiota ja pyrkiä siihen, että todistuksella vakuutetaan vain sellaisista taudeista, joille kyseessä oleva eläinlaji on altis. Kannattaa myös pyrkiä välttämään ehtoja, joilla vakuutetaan koko Suomen olevan vapaa tietyistä eläintaudista. Näin turvataan todennäköisemmin viennin jatkuminen eläintautitilanteen muuttuessa.

8.2 Mitä tehdä kun tauti iskee

Jos eläinlääkintötodistuksen myöntänyt valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilyistä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta heti Ruokaviraston vientijaostolle (vienti@ruokavirasto.fi) (eläintautilaki 441/2003, 71 §). Ruokavirasto ja MMM tiedottavat kohdemaan viranomaista asiasta.

9 MYÖNNETYT ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUKSET

9.1 Todistuksia koskeva kirjanpito

Eläinlääkintötodistuksen myöntäneen valvontaviranomaisen on säilytettävä jäljennökset myöntämistään todistuksista ja pidettävä niistä kirjaa. Kirjanpitoa ja todistusjäljennöksiä on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan (MMM 832/2013, 8 §).

Kirjanpidon tulee sisältää seuraavat tiedot:

- myönnetyn todistuksen numero ja päiväys
- todistuksen myöntäneen virkaeläinlääkärin nimi ja asema

- tuotteen nimi
- viejän (yritys) nimi
- onko lastaukseen kohdistettu lastaustarkastusta vai ei

Todistuksia myöntävä viranomaistaho (esimerkiksi kunta) voi järjestää yhteisen kirjanpidon, johon kerätään kaikkien kunnassa eläinlääkintötodistuksia myöntävien virkaeläinlääkärien myöntämien todistusten tiedot.

9.2 Ilmoitus käytetyistä todistuksista

Turvapaperille painettuja todistuksia tilanneet virkaeläinlääkärit raportoivat Ruokavirastolle kuukausittain tiedon siitä, mitä eläinlääkintötodistus pohjia on käytetty. Tarkemmat ohjeet ja ilmoituslomake löytyy Pikantti-ekstranetistä. eCert-todistusten tulostukseen käytettyjä turvapapereita ei tarvitse raportoida Ruokavirastolle, sillä virkaeläinlääkäri tallentaa käytettyjen turvapaperien numerot eCertiin tulostuksen yhteydessä. Viejä raportoi kuukausittain yleistodistusten käytöstä sähköpostitse osoitteeseen vienti@ruokavirasto.fi.

Kuukausi-ilmoituksesta on käytävä ilmi seuraavat asiat:

- todistuksen numero
- tuote, jota todistuksella viedään ja käytetyn yleistodistus pohjan numero (esimerkiksi 004A)
- viennin kohdema
- allekirjoitus päivä
- todistuksen myöntäjä

9.3 Myönnettyihin todistuksiin tehtävät muutokset

Jo myönnettyyn eläinlääkintötodistukseen ei voi tehdä muutoksia, vaan tällöin pitää laatia korvaava todistus (kts. kohta 7.8). Suomen tulli voi kuitenkin eräissä tapauksissa tehdä merkintöjä eläinlääkintötodistukseen. Suomen tullin tarkastettua Venäjälle vietävän kuorman tulli sulkee lastitilan sineteillä, merkitsee kiinnittämiensä sinettien numerot tulliasiakirjojen lisäksi myös eläinlääkintötodistukseen ja vahvistaa tiedot allekirjoituksella ja tullin päiväleimalla. Käytäntö koskee vain Suomessa myönnettyjä eläinlääkintötodistuksia ja tulli vahvistaa vain tullitarkastuksen yhteydessä muuttuvat sinettinumerot.

Muussa tapauksessa jo myönnettylle todistukselle ei saa tehdä muutoksia, vaan ongelmatilanteissa on oltava yhteydessä todistuksen myöntäneeseen viranomaiseen. Tämä koskee sekä Suomen että muiden maiden viranomaisten myöntämiä todistuksia. Jos havaitaan ongelma (esimerkiksi rikkoutunut kontti) Suomen kautta kulkevassa vientierässä, jolle on jo myönnetty eläinlääkintötodistus lähtömaassa ja todistuksella ilmoitetut tiedot (esimerkiksi kontin ja sinetin numero) eivät enää pidä paikkaansa, selvitetään todistuksen myöntäneeltä viranomaiselta, miten kyseisen erän kanssa toimitaan.

9.4 Ongelmatilanteet

Toisinaan vientierä ei pääse onnistuneesti kohdemaan rajatarkastuksen läpi, jos rajatarkastusviranomaiset huomaavat vientierässä tai vientiin myönnettyssä

todistuksessa ongelmia. Tilannetta ei aina saada ratkaistua todistuksen myöntäjän toimesta esimerkiksi korvaamalla alkuperäinen todistus. Näissä tapauksissa kannattaa olla yhteydessä Ruokaviraston vientijaostoon (www.ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot). Ongelmatilanteita syntyy esimerkiksi kun rajatarkastusviranomaisen epäilee todistuksen aitoutta tai todistuksen myöntäjän oikeutta myöntää vientitodistus. Näissä tapauksissa Ruokavirasto selvittää tilanteen taustat ja on yhteydessä kohdemaan viranomaiseen. Niissä tapauksissa, joissa todistuksen myöntämisen jälkeen selviää, että vientierään liittyy eläintautiriski tai terveyshaitta tai se ei muuten täytä kohdemaan vaatimuksia, tulee todistuksen myöntäneen viranomaisen ilmoittaa asiasta Ruokaviraston vientijaostolle. Ruokavirasto ja MMM tiedottavat kohdemaan viranomaista asiasta.

9.5 Väärennökset

Viejän tai virkaeläinlääkärin epäillessä vientitodistukseen liittyvää väärennöstä tulee hänen olla yhteydessä Ruokaviraston vientijaostoon (www.ruokavirasto.fi/vienti/yhteystiedot) asian selvittämiseksi. Todistusväärennös voi ilmetä esimerkiksi todistuksen kopiointina ja uudelleenkäyttönä, todistuksen tietojen muuttamisena tai virkaeläinlääkärin allekirjoituksen väärentämisenä. Petokselliseen toimintaan liittyy yleensä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Eläinlääkintötodistukseen liittyvät petosepäilyt saatetaan tarvittaessa poliisin tutkittavaksi ja Ruokavirasto ilmoittaa niistä tarvittaessa myös kohdemaan viranomaisille. Eläinlääkintötodistuksen väärentäminen voi johtaa myös syytteeseen eläintaudin leviämisvaaran aiheuttamisesta.

10 MUUT TODISTUKSET

10.1 Yleistä

Kohdemaan viranomaiset saattavat edellyttää elintarvikkeiden tai rehun viennin yhteydessä eläinlääkintötodistuksen lisäksi tai sen sijaan muitakin virallisia todistuksia. Tässä kappaleessa on esitelty tyypillisimmät esimerkit muista viennin virallisista todistuksista.

Muiden todistusten kuin eläinlääkintötodistuksen myöntäjän ei tarvitse olla virkaeläinlääkäri, vaan todistuksen voi myöntää virkamies, joka edustaa vietävät tuotteet valmistanutta laitosta valvovaa valvontayksikköä.

Tällainen todistus voi olla määrääjän voimassa oleva yleisempi todistus tai eräkohtainen todistus. Määrääjän voimassa oleva todistus ei voi sisältää viittauksia yksittäiseen vientierään (eränumero, tilausnumero, valmistuspäivä tai muu yksittäisen erän tieto, kontin numero jne.). Eräkohtaisessa todistuksessa taas tulee olla viittaus yksittäiseen vientierään.

Jotta todistuksen sisällön paikkansapitävyydestä ei synny erimielisyyttä, määräaikaisen todistuksen voimassaoloajan tulisi olla enintään yksi vuosi. Koska ei-eräkohtaisella todistuksella todistetaan tuotteiden valmistuksesta tai valmistavan yrityksen valvonnasta yleisemmin, voidaan se myöntää jo ennen vientiä tai sen

jälkeen, kun vientierä on jo poistunut todistuksen myöntävän viranomaisen valvonnasta.

Ennen kuin viejä lähettää viranomaiselle pyynnön todistuksen antamisesta, tulee hänen selvittää vaaditun todistuksen sisältö kohdemaan viranomaiselta, esimerkiksi tuotteen ostajan (tuojan) kautta. Todistuksen sisältö riippuu vietävästä tuotteesta ja kohdemaan vaatimuksista.

10.2 Muita turvapaperitodistuksia

Eläinlääkintötodistusten lisäksi myös joistakin muista vientitodistuksista on sovittu viennin kohdemaan kanssa käytettävän turvapaperille tulostettavaa todistus pohjaa (esim. jotkin kasvipäriset elintarvikkeet ja rehut). Nämä todistukset myöntää elintarvikkeiden ollessa kyseessä laitosta valvova kunnan viranomainen ja rehujen ollessa kyseessä Ruokaviraston rehujaosto. Todistuksia myöntävät viranomaiset tilaavat tarvitsemansa määrän turvapaperille painettuja todistus pohjia riittävän ajoissa ennen vientiä Ruokaviraston vientijaostolta. Turvapaperille painettuja eläinlääkintötodistus pohjia tulee säilyttää lukitussa kaapissa/tilassa, ja niiden käyttö raportoidaan kuukausittain Ruokavirastolle Pikantti-ekstranetissä.

10.3 Free sale certificate / Certificate of control / HACCP certificate

Joskus kohdemaan viranomainen edellyttää viennissä todistusta, jossa vakuutetaan, että vientituote on vapaasti EU:n markkinoilla, valmistava yritys kuuluu elintarvikke- tai rehuvalvonnan piiriin, yrityksessä noudatetaan lainsäädännön edellyttämää HACCP-järjestelmää ja/tai vientituote soveltuu syötäväksi. Todistukselle saatetaan pyytää myös kirjauksia esimerkiksi elintarvikkeen kemiallisista, mikrobiologisista, radiologisista tai fysikaalisista ominaisuuksista. Todistusten sisältö vaihtelee vientituotteesta ja tuojamaan vaatimuksista riippuen.

Tällaisen free sale –todistuksen, jolla edellä luetellut asiat vakuutetaan, myöntää oman kunnan valvontaviranomainen tai, rehujen ollessa kyseessä, Ruokaviraston rehujaosto. Free sale –todistus ei yleensä liity tiettyyn vientierään, vaan koskee tuotantoa yleisemmin. Vientijaoston laatima esimerkipohja tällaiselle todistukselle on ladattavissa Ruokaviraston internetsivuilta www.ruokavirasto.fi/vienti/freesale. Jos viennin kohdema edellyttää todistusta esimerkiksi siitä, että kyseinen tuote ei sisällä tiettyjä aineita, viejän tulee toimittaa todistuksen myöntävälle viranomaiselle dokumentti, jolla toimija pystyy osoittamaan väitteen paikkansapitävyyden. Tällainen voi olla esimerkiksi tietyltä ajalta koottu yhteenveto akkreditoidun laboratorion tutkimustuloksista, eräkohtainen analyysituloks tms. Toimijan tulee säilyttää edellä mainitut tutkimustodistukset niin, että ne ovat tarvittaessa viranomaisen tarkastettavissa.

10.4 Kasvinterveystodistus

Kasvinterveystodistuksen (Phytosanitary Certificate) tarkoituksena on kasvintuhoojien (ml. kasvitaudit) leviämisen estäminen. Kasvinterveystodistusta vaaditaan esimerkiksi vihanneksille, hedelmille, marjoille ja viljalle. Mitä jalostetumpi tuote on kyseessä, sitä harvemmin todistusta vaaditaan. Kansainvälinen kasvinterveystodistus on samanlainen kaikkialla maailmassa, mutta siihen on

mahdollista lisätä kohdemaan vaatimia lisälausekkeita. Kasvinterveystodistus tilataan Ruokaviraston kasvinterveysyksiköstä.

Kasvinterveystodistusta vaativien tuotteiden viejän pitää kuulua Ruokaviraston ylläpitämään kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteröitymisvaatimus koskee säännöllistä ja jatkuvaa toimintaa; yksittäisen erän vienti ei vielä vaadi rekisteröitymistä.

Kasvinsuojelu- ja taimiaineistorekisteriin haetaan lomakkeella, joka lähetetään paikalliseen ELY-keskukseen.

10.5 Luomutuotteiden vientitodistukset

Osa EU:n ulkopuolisista maista ja joskus myös ostaja EU:n sisällä voi vaatia erillisiä vientitodistuksia tai luomusertifikaatteja. Ruokaviraston luomujaosto kirjoittaa luomuviejille pyynnöstä erilaisia toimija- tai kauppaakohtaisia sertifikaatteja sekä maakohtaisia sertifikaatteja.

10.6 Alkuperätodistus

Euroopan yhteisön yleinen alkuperätodistus on määrämuotoinen lomake, jota käytetään Euroopan yhteisön ja sen ulkopuolisten maiden välisessä kaupassa. Alkuperätodistuksen tarkoitus on yksinomaan osoittaa tavaroiden alkuperä, jotta voidaan toimia tullaus- tai kaupallisten vaatimusten mukaisesti. Suomessa kauppakamarit antavat alkuperätodistuksia oman alueensa yrityksille.

10.7 Uhanalaisten lajien CITES-vientiluvat ja jälleenvientitodistukset

Vietäessä CITES-sopimuksen alaisia lajeja tai niistä valmistettuja tuotteita tarvitaan CITES-lupa tai jälleenvientitodistus. Suomessa lupaviranomaisena toimii Suomen ympäristökeskus (SYKE).

11 TODISTUKSISTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Eläinlääkintötodistusten maksullisuudesta on säädetty tarkemmin eläintautilain (441/2013) nojalla annetussa asetuksessa (MMM 1044/2017) kunnaneläinlääkärin maksullisista suoritteista (voimassa 1.1.2018 - 31.12.2020). Kunnaneläinlääkärin tarkastuskäynnin perusteella annetuista eläinlääkintötodistuksista peritään vähintään 150 €. Jos eläinlääkintötodistuksen myöntäminen ei edellytä tarkastusta tai jos tarkastus tehdään muun tarkastuksen yhteydessä, todistuksesta peritään 50 €. Jos kunta ei laskuta todistuksesta itse, toimittaa kunta viejän laskuttamista varten tarpeelliset tiedot AVI:lle viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun kunnaneläinlääkäri on myöntänyt todistuksen. Muista todistuksista (esimerkiksi Free Sale –todistukset) kunta laskuttaa viejää hinnastonsa mukaan. Ruokavirasto laskuttaa valvontayksiköitä näiden tilaamista turvapaperitodistusohjista voimassa olevan hinnastonsa mukaan. Samoin Ruokavirasto laskuttaa viejää myöntämistään todistuksista (esimerkiksi rehujen vientitodistukset) hinnastonsa mukaan.

12 ELÄINLÄÄKINTÖTODISTUSTEN MYÖNTÄMISEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ, RUOKAVIRASTON OHJEET SEKÄ KANSAINVÄLISET OHJEET

Eläinlääkintötodistusten myöntämisestä ja vientiin liittyvistä menettelyistä säädetään seuraavissa säädöksissä. Säädösten osalta on huomioitava niihin tulleet muutokset.

- Eläintautilaki (441/2013)
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus Euroopan unionin ulkopuolelle vietäville eläimille ja eläimistä saaduille tuotteille asetettavista eläintautivaatimuksista ja tehtävistä tarkastuksista (832/2013)
- Yleinen elintarvikeasetus ((EY) N:o 178/2002), 12 artikla
- Valvonta-asetus ((EY) N:o 882/2004), 30 artikla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ((EU) 2017/625), virallisesta valvonnasta (kumoaa asetuksen (EY) N:o 882/2004). Artiklat 87-90 voimaan 14.12.2019.

Seuraavissa Ruokaviraston/Eviran ohjeissa on kuvattu eläinlääkintötodistusten myöntämiseen liittyviä menettelyjä. Ohjeet on julkaistu Ruokaviraston internetsivuilla.

- Ohje terveystodistusten laatimisesta TRACES-järjestelmässä viennissä EU-maiden ulkopuolelle (ohje 18517/2)
- Menettelyt kala-, liha- ja maitotuotteiden viennissä Venäjälle ja Euraasian talousliittoon, Ohje elintarvikealan laitoksille (ohje 18507/2)
- Menettelyt kala-, liha- ja maitotuotteiden viennissä Venäjälle ja Euraasian talousliittoon, Ohje laitoksia valvoville viranomaisille (ohje 18508/2)
- Ohjeistus Venäjän viennissä käytettävien terveystodistusten täyttämisestä koskien naudat, sian ja siipikarjan lihaa, lihavalmisteita, ruokavalmisteita, kalastustuotteita ja suolia, päivitetty 16.5.2010 (Dnro 651/928/2007)
- Venäjän viennissä käytettävän terveystodistuksen täyttöohje koskien maitoa ja maitotuotteita, päivitetty 16.5.2010 (Dnro 651/928/2007)

Eläinlääkintötodistusten myöntämisestä on olemassa kansainvälisiä ohjeita, joita tulee noudattaa myös Suomessa. Näitä ohjeita on julkaissut Kansainvälinen eläintautijärjestö OIE ja Codex Alimentarius mm.:

- OIE Terrestrial Animal Health Code, Section 5
- Codex Alimentariuksen ohje: Guidelines for design, production, issuance and use of generic official certificates

Nämä ohjeet on huomioitu myös tässä Ruokaviraston ohjeessa.

Jaostopäällikkö Jenni Kiilholma

Ylitarkastaja Mia Berlin

Lisätiedot Lisätietoja antaa Ruokaviraston vientijaosto vienti@ruokavirasto.fi